

ประสิทธิผลของการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่าง 2
**Effectiveness of Good governance Policy Implementation of Local
Administratiye Organizations in Lower Northern Provincial Cluster 2**

กัลยารัตน์ วุฒิปรีชฎานันท์,
กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ และ ภาสกร ดอกจันทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Kalyarat Wutthiprachayanant,
kampanart Wongwatthanaphong and Phasakorn Dokchan
Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: lekplelek1711@gmail.com

*****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทาง ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างเชิงปริมาณกับเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 420 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ความเชื่อมั่น (Reliability) อยู่ระหว่าง 0.87 - 0.99 สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ วิธีแบบขั้นตอน (Stepwise regression analysis) สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์นี้กำหนดไว้ที่ระดับ .05 เชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น ผู้วิจัยจะใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม คือ จำนวน 9 คน คัดเลือกวิธีการแบบเจาะจง ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.44$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านนิติธรรมมีระดับมาก มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.47$ รองลงมาได้แก่ ด้านการตอบสนอง มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.45$ ด้านประสิทธิภาพ ด้านมุ่งฉันทามติ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.44$ ด้านประสิทธิผล ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.43$ ด้านการกระจายอำนาจ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.42$ และน้อยที่สุดได้แก่ ด้านการะรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.41$ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ ทั้ง 4 ปัจจัย ได้แก่ สมรรถนะของ

* วันที่รับบทความ : 23 มกราคม 2567; วันแก้ไขบทความ 14 กุมภาพันธ์ 2567; วันตอบรับบทความ : 15 กุมภาพันธ์ 2567

บุคลากร ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมขององค์กร และวัฒนธรรมองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .286, .281, .213 และ .207 ตามลำดับ ได้ค่า Adjusted R Square = .665 หรือ 66.50% ส่วนแนวทาง ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ พบว่า ผู้นำการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ต้องตระหนักให้ดีเกี่ยวกับการบริหารองค์กรในเรื่องของความคุ้มค่า มีประสิทธิผล

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ; การนำนโยบายไปปฏิบัติ; การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

Abstract

The objectives of the research were to study the effectiveness of good governance policy implementation, to study the factors influencing the good governance policy implementation, and to study the guidelines on the promotion of good governance policy implementation. The research was studied by the mixed method research (MMR) between the quantitative and qualitative approaches. The sample group was a total of 420 respondents, selected through the purposive approach. The research instrument used for data collection was the questionnaire with the reliability between 0.87 – 0.99. The statistics used for data analysis comprised the frequency distribution, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and the stepwise multiple regression analysis. A 0.05 level of significance was standardized. The key informants were nine administrators or assistant administrators of local administrative organizations (LAOs), selected through the purposive method. The interview was used to collect the qualitative data, which were engaged in the content analysis. The research finding revealed that the effectiveness of good governance policy implementation was found to be totally at a high level ($\bar{X} = 4.44$); individually considered in the descending order, the rule of law was endowed with the highest level ($\bar{X} = 4.47$), followed by the responsiveness ($\bar{X} = 4.45$), the efficiency/value for money, and the consensus oriented ($\bar{X} = 4.44$), the effectiveness, the transparency, and the participation ($\bar{X} = 4.43$), the decentralization ($\bar{X} = 4.42$), and the accountability was with the lowest level ($\bar{X} = 4.41$). The other finding disclosed that four factors – staff proficiency, the administrator's leadership, the organization's participation, and the organizational culture – were found to influence the good governance policy implementation at a statistically significant level of 0.05, and their regression coefficients .286, .281, .213, and .207, respectively while their Adjusted R Square was equal to .665 (66.50%). The guideline on the promotion of good governance policy implementation specified that the administrators implementing the good governance policy implementation had to recognize the good governance on the value for money, and the effectiveness.

Keywords : Effectiveness; Policy implementation; Good governance

บทนำ

ประเทศไทยได้มีการพัฒนาทางการเมือง เศรษฐกิจ และทางสังคมมาเนิ่นนาน แม้ว่าจะได้รับผลสำเร็จหลายประการดังเห็นได้จากการขยายบริหารโครงสร้างพื้นฐานด้านต่างๆ ทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีและสะดวกสบายมากขึ้น แต่สาเหตุของปัญหาที่สังคมไทยประสบอยู่ในปัจจุบัน พบว่าภาวะทางการบริหารท้องถิ่นของประเทศไทยที่เกิดขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากกลไกและการบริหารจัดการในประเทศของภาครัฐ ภาคธุรกิจและภาคประชาชน มีความไม่เหมาะสมหลายประการเมื่อเผชิญกับสภาพแวดล้อมและกระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ระบบเศรษฐกิจและสังคมไทยที่อ่อนแอจึงนำไปสู่การพัฒนาที่ขาดความสมดุลและไม่ยั่งยืน ปัญหาจากการบริหารจัดการที่ไม่เหมาะสมของภาคส่วนต่างๆ ของสังคมไทย ปรากฏให้เห็นในลักษณะต่างๆ กล่าวคือ ภาครัฐหลายหน่วยงานใช้จ่ายงบประมาณอย่างฟุ่มเฟือยและลงทุนในโครงการพัฒนาขนาดใหญ่อย่างไม่โปร่งใส ระบบราชการขาดการพัฒนา ให้อำนาจการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะกฎระเบียบต่างๆ ที่ยังล้าสมัย ขาดความยืดหยุ่น เอื้อต่อการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่เป็นหลัก ข้าราชการขาดจิตสำนึกความรับผิดชอบ ต่อสาธารณะ มีการดำเนินการบริหารที่ไม่มีประสิทธิภาพ ขาดความโปร่งใส ซึ่งนำไปสู่ปัญหา การทุจริตคอร์รัปชันที่รุนแรงในสังคมไทยเป็นการทำลายความเข้มแข็งของการปกครองส่วนท้องถิ่นและเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศชาติโดยส่วนรวม และจำมาซึ่งวิกฤตทางการเมืองการปกครองของไทยที่สุด (รัฐกร กลิ่นอุบล, 2551)

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐ ในระบบประชาธิปไตยโดยมุ่งลดบทบาทของรัฐส่วนกลางลงเหลือภารกิจหลักเท่าที่จำเป็น และให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่นส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานทุกองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น เริ่มตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจการกำหนดนโยบาย การจัดซื้อจัดจ้างและการแต่งตั้งถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งเพื่อความโปร่งใส ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนเร่งส่งเสริมความสนใจในบทบาทและการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประสานให้การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากขึ้น ซึ่งเหตุผลการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญก็เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดขั้นตอนการดำเนินการอันเนื่องจากการล่าช้าในการตัดสินใจจากส่วนกลางโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมดำเนินการตลอดจนร่วมตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งการเมือง เศรษฐกิจและสังคม (ภมร วงษ์ศรีจันทร์, 2559)

ด้วยเหตุของการบริหารจัดการที่ไม่เหมาะสมของภาคส่วนต่างๆ ของสังคมไทย เช่น หลายหน่วยงานของรัฐใช้จ่ายงบประมาณอย่างฟุ่มเฟือยและขาดความโปร่งใสในการดำเนินกิจการของรัฐ ระบบราชการขาดการพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม กฎระเบียบต่างๆ ที่ยังล้าสมัยขาดความยืดหยุ่น ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลยพินิจปฏิบัติราชการในทางมิชอบ ขาดจิตสำนึกต่อสาธารณะ รัฐวิสาหกิจขาดประสิทธิภาพ ขาดความโปร่งใส นำไปสู่ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่รุนแรงในสังคมไทย ส่วนภาคเอกชนบริหารกิจการอย่างขาดความระมัดระวัง เช่น การปล่อยกู้แก่โครงการที่มีความเสี่ยงสูง การแสวงหากำไรโดยมิชอบ เป็นการทำลายความเข้มแข็งของภาคธุรกิจและเศรษฐกิจของชาติโดยส่วนรวม และนำมาซึ่งวิกฤติเศรษฐกิจของไทยในที่สุด ท่ามกลางกระแสการพัฒนาของเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองโลก ได้กดดันให้กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเมืองให้การบริหารจัดการภาครัฐและเอกชนเน้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ อีกทั้งการกระตุ้นให้การพัฒนาของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาเน้นการพัฒนาประเทศแบบพึ่งตนเองควบคู่กับการพัฒนาด้านอื่น จึงทำให้เกิดความตระหนักต่อการสร้างความมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นและการกระจายอำนาจอย่างกว้างขวาง (สุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา, 2547)

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจและการฟื้นฟูประเทศหลังประสบภาวะเศรษฐกิจอย่างรุนแรงที่ผ่านมา จึงมีความจำเป็นต้องแก้ปัญหาที่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยภาวะแวดล้อมที่เอื้ออำนวยทั้งภายในและภายนอก เพื่อก่อให้เกิดธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) หรือการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งเป็นที่นิยมใช้ในกระบวนการบริหาร การปฏิบัติทั้งของภาครัฐ และภาคเอกชนอย่างแพร่หลาย การบริหารจัดการที่ดีเป็นวิถีและกระบวนการบริหารจัดการที่แสดงถึงการยกระดับการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เพื่อภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการหรือผู้เกี่ยวข้องได้มากที่สุด และเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคม ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน มีความยุติธรรม มีความโปร่งใส และสร้างการมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นหลักที่ทำให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและรวมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต ในภาคราชการได้เริ่มดำเนินการสร้าง “ธรรมาภิบาล” (Good Governance) ขึ้นอย่างมีระบบ โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับกับหน่วยงานของรัฐตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา โดยระเบียบนี้กำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐ ดำเนินการบริหารจัดการโดยยึดหลักการ 10 หลัก ได้แก่ หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หลักประสิทธิภาพ(Efficiency) หลักการตอบสนอง(Responsiveness) หลักการรับผิดชอบ (Accountability) หลักความโปร่งใส(Transparency) และหลักการมีส่วนร่วม(Participation) หลักการกระจายอำนาจ

(Decentralization) หลักนิติธรรม(Rule of Law) หลักความเสมอภาค(Equity) และหลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) (บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ถี, 2545)

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้กำหนด เป้าหมายการบริหารราชการตามพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ 7 ประการ ได้แก่ 1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน 2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ 3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ 4) ไม่มีขั้นตอน การปฏิบัติงานเกินความจำเป็น 5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ 6) ประชาชน ได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ และ 7) มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน อย่างสม่ำเสมอด้วยเหตุที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ให้จัดระเบียบ บริหารราชการแผ่นดิน ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง 2) ระเบียบบริหาร ราชการส่วนภูมิภาค และ 3) ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะเป็น หน่วยงานหนึ่งของรัฐ จึงมีความจำเป็นต้องปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ตามมาตรา 52 ของพระราชกฤษฎีกา ดังกล่าว ได้กำหนดให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามแนว พระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องมีหลักเกณฑ์อย่างน้อย 2 หมวด คือ หมวด 5 การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน หมวด 7 การอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยในปี 2547 กระทรวงมหาดไทยดูแล และให้ความช่วยเหลือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการ จัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี จึงเป็นที่มาของ “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” ที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งต้องถือปฏิบัติ และใน ปี พ.ศ. 2548 กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดแนวทางให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามพระราชกฤษฎีกา หมวด 3 หมวด 4 หมวด 6 และหมวด 8 สำหรับหมวดที่ 2 กระทรวงมหาดไทยไม่ได้สั่งการให้ดำเนินการ แต่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นก็สามารถกระทำได้ตามอำนาจ หน้าที่ในส่วนที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ซึ่งหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0892.42/ว435 ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2548 อย่างไรก็ตาม การที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และส่งเสริม สนับสนุนการเสริมสร้างธรรมาภิบาลให้ประสบ ผลสำเร็จ จึงมีความจำเป็นต้องให้คนในองค์กรทั้งผู้บริหารซึ่งเป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาองค์การ บริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้แทนจากประชาชน และข้าราชการหรือพนักงาน ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของธรรมาภิบาล โดยทั้ง 3 ฝ่ายต้อง มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และเสริมสร้างให้ทุกคนนำหลักธรรมาภิบาลไป ปฏิบัติ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่น (สุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา, 2547)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงประสิทธิผลของการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ กรณีศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่าง 2 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ
3. เพื่อศึกษาแนวทาง ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมผสานวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัยมีดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มปลัด รองปลัด ผู้อำนวยการและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ที่ได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปี พ.ศ.2564 – 2565 ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ 11 แห่ง จังหวัดกำแพงเพชร 7 แห่ง และจังหวัดพิจิตร 3 แห่ง รวม 21 แห่ง โดยกำหนดกลุ่มปลัด รองปลัด ผู้อำนวยการและพนักงานเจ้าหน้าที่ จำนวนทั้งหมด 2,630 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างเก็บแบบเจาะจง แห่งละ 20 คน จำนวน 420 คน

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คัดเลือกโดยวิธีการแบบเจาะจง (purposive sampling) คือ เป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบและมีส่วนเกี่ยวข้องในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น ผู้วิจัยจะใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม คือ จำนวน 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 4 ตอน
ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตภาคเหนือตอนล่าง 2

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตภาคเหนือตอนล่าง 2

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับโดยการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ และประสิทธิผลของการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตภาคเหนือตอนล่าง 2

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้รวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ มีลำดับขั้นตอนของการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีจากตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและกำหนดขอบเขตในการสร้างเครื่องมือ

2. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเบื้องต้น เกี่ยวกับความชัดเจนของเนื้อหา ความครอบคลุมของวัตถุประสงค์ ความถูกต้องของภาษา ด้วยตัวผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

3. ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือโดยการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และทำการปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน

4. นำร่างแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Objective Congruence : IOC) ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.66 -1.00

5. ตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มบุคลากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาวิจัย จำนวน 30 คน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา = 0.87 - 0.99 (Cronbach : 1990)

6. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากทางมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล

2. การวิจัยเชิงปริมาณ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม และเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 420 ฉบับ

3. การวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยใช้แนวคำถามที่สร้างขึ้นเป็นประเด็นในการสนทนา โดยการซักถามผู้ให้ข้อมูล จุดประเด็นให้เกิดการพูดคุย ในประเด็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ และประสิทธิผลของการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่าง 2

2) ดำเนินการบันทึกโดยใช้แบบบันทึกการสนทนา ร่วมกับการบันทึกเสียง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview) ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ภายหลังจากได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นจึงได้นำเอาข้อมูลมาเพื่อนำไปประมวลผลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ วิธีแบบขั้นตอน (Stepwise regression analysis) สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์นี้กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05 ในด้านข้อมูลทั่วไป ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และวิธีการบริหารจัดการใช้เกณฑ์การแปลผลตามแนวทางของเบสท์ (Best: 1970) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

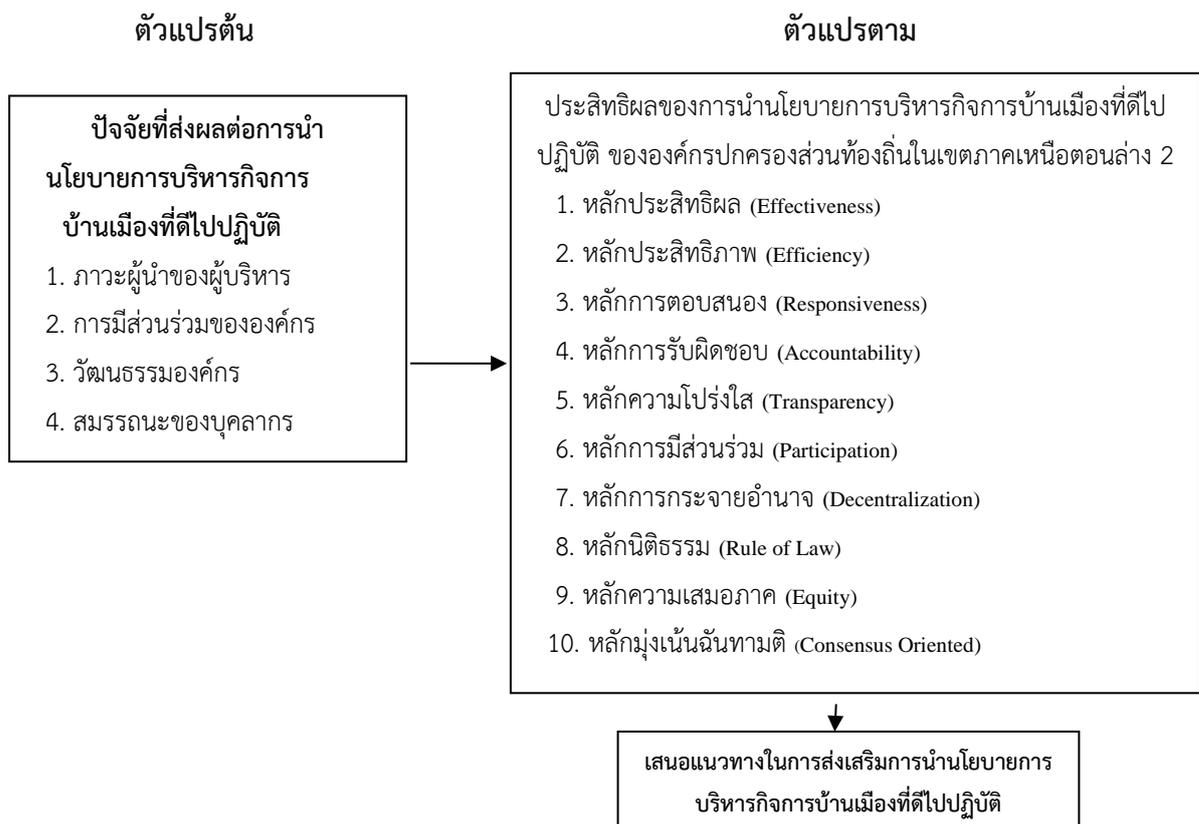
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน จะนำมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล หลังจากตรวจสอบความถูกต้องแล้ว จะนำมาแยกออกเป็นหมวดหมู่ตามประเด็น และนำมาทำการตีความหมายจากข้อมูลที่ได้ ซึ่งทั้งหมดนั้นเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูล (Content Analysis) เพื่อสรุปและนำไปเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในการทำการศึกษาดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องประสิทธิผลของการนำหลักธรรมาภิบาลที่ไปปฏิบัติ จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมขององค์กร แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะบุคลากร แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางในการสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับประสิทธิผลของการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือ ตอนล่าง 2

ตาราง 1 ประสิทธิภาพของการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือ ตอนล่าง 2

ประสิทธิผลของการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านประสิทธิผล	4.43	0.40	มาก
2. ด้านประสิทธิภาพ	4.44	0.44	มาก
3. ด้านการตอบสนอง	4.45	0.41	มาก
4. ด้านการระับผิดชอบ	4.41	0.40	มาก
5. ด้านความโปร่งใส	4.43	0.43	มาก
6. ด้านการมีส่วนร่วม	4.43	0.42	มาก
7. ด้านการกระจายอำนาจ	4.42	0.43	มาก
8. ด้านนิติธรรม	4.47	0.41	มาก
9. ด้านความเสมอภาค	4.43	0.39	มาก
10. ด้านมุ่งฉันทามติ	4.44	0.42	มาก
รวม	4.44	0.40	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ประสิทธิภาพของการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านนิติธรรมมีระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมาได้แก่ ด้านการตอบสนอง ($\bar{X} = 4.45$) ด้านประสิทธิภาพ ด้านมุ่งฉันทามติ ($\bar{X} = 4.44$) ด้านประสิทธิผล ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.43$) ด้านการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 4.42$) และน้อยที่สุดได้แก่ ด้านการระับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.41$)

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่าง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่าง 2

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	.678	.131		5.182	.000
1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	.245	.035	.281	6.962	.000
2. การมีส่วนร่วมขององค์กร	.174	.031	.213	5.531	.000
3. วัฒนธรรมองค์กร	.179	.034	.207	5.260	.000
4. สมรรถนะของบุคลากร	.243	.032	.286	7.619	.000

F = 209.028   Sig. = .000   R = .668   R² = .665

จากตาราง 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่าง 2 ทั้ง 4 ด้าน ได้ค่า Adjusted R Square = .665 หรือ 66.50% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติมากที่สุดคือ สมรรถนะของบุคลากร (Beta = .286) รองลงมาคือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Beta = .281) การมีส่วนร่วมขององค์กร (Beta = .213) และวัฒนธรรมองค์กร (Beta = .207) ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาแนวทาง ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่าง 2

ผลการศึกษาแนวทาง ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่าง 2 พบว่า

3.1 ด้านประสิทธิผล พบว่า ผู้นำการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ผู้นำต้องตระหนักให้ดีเกี่ยวกับการบริหารองค์กรในเรื่องของความคุ้มค่า มีประสิทธิผล เรื่องของงบประมาณ นโยบายในการวางแผนงานต้องให้คุ้มกับการลงทุนในการกำหนดนโยบายแต่ละตัว

3.2 ด้านประสิทธิภาพ พบว่า มีการบริหารงานที่ใช้ทรัพยากร แรงงานและเวลาอย่างคุ้มค่า

3.3 ด้านการตอบสนอง พบว่า การให้บริการขององค์กรสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้รับบริการอย่างเต็มที่ และผู้รับบริการก็ให้ความไว้วางใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร

3.4 ด้านการรับผิดชอบ พบว่า ผู้นำต้องเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม ต้องเป็นผู้มีความรับผิดชอบสูง ทำงานด้วยใจอาสา มีความขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบ มีการรักษาระเบียบวินัย

3.5 ด้านความโปร่งใส พบว่า องค์กรเผยแพร่ข้อมูลการปฏิบัติงานขององค์กรผ่านช่องทางต่างๆ และสามารถมาขอข้อมูลในองค์กรได้ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ประกอบกับประชาชนหรือผู้รับบริการสามารถเห็นผลงานการปฏิบัติงานในองค์กรได้

3.6 ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า หน่วยงานเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนไม่ว่าจะเป็นการเสนอความคิดเห็นในการพัฒนาพื้นที่ การดำเนินงานในพื้นที่รวมไปถึงมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานในหน่วยงาน

3.7 ด้านกระจายอำนาจ พบว่า หน่วยงานได้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับการสั่งการอนุญาต การปฏิบัติงานหรือการดำเนินการใดๆที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการปฏิบัติงานและการให้บริการประชาชน

3.8 ด้านนิติธรรม พบว่า การปฏิบัติงานภายในองค์กรยึดระเบียบ และข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ไม่เลือกปฏิบัติในการให้บริการ และคำนึงสิทธิ เสรีภาพของผู้รับบริการโดยสูงสุด

3.9 ด้านความเสมอภาค พบว่า การให้บริการ มีการให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกเชื้อชาติ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะทางบุคคล และยังคงคำนึงถึงโอกาสเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงการบริการ

3.10 ด้านมุ่งเน้นฉันทามติ พบว่า การปฏิบัติงานมีกระบวนการในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่นำเสนอตามประเด็น วัตถุประสงค์ของการวิจัย มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ ซึ่งผู้วิจัยขอแนะนำเสนอในการอภิปรายผลดังนี้

1. ประสิทธิภาพของการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.44 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านนิติธรรม มีระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.47 รองลงมา ได้แก่ ด้านการตอบสนอง มีค่าเฉลี่ย 4.45 ด้านประสิทธิภาพ ด้านมุ่งฉันทามติ มีค่าเฉลี่ย 4.44 ด้านประสิทธิผล ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ย 4.43 ด้านการกระจายอำนาจ มีค่าเฉลี่ย 4.42 และน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย 4.41 ซึ่งผลของการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติมา ตันประดิษฐ์ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและนโยบายด้านการจัดการที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า ความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

สระแก้ว ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาในแต่ละด้าน อันดับแรก ได้แก่ ด้านหลักความโปร่งใส รองลงมา ด้านหลัก ประสิทธิภาพ ด้านหลักคุณธรรม/ จริยธรรม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความเสมอภาค ด้านหลักการตอบสนอง ด้านหลักประสิทธิผล และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และปัจจัยนโยบายด้านการจัดการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ ปัจจัยนโยบายด้านการจัดการ ($Beta = .428$) และอันดับรองลงมาคือ ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($Beta = .391$) โดยตัวแปรทั้งสองมีความสามารถในการทำนายได้ร้อยละ 50.0 ($R\text{-square} = 0.50$)

2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ ทั้ง 4 ปัจจัย ได้แก่ สมรรถนะของบุคลากร ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมขององค์กร และวัฒนธรรมองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ .286, .281, .213 และ .207 ตามลำดับ ได้ค่า $Adjusted\ R\ Square = .665$ หรือ 66.50% ซึ่งผลของการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติ์วี เลชะกุล นิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว และศรีบุญลักษณ์ เทพวารินทร์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องธรรมาภิบาล วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลองค์กรของเทศบาล ในเขตภาคใต้ของประเทศไทย ผลจากการวิจัย พบว่า ธรรมาภิบาล และวัฒนธรรมองค์กรที่เข้าในสมการถดถอยพหุคูณมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผล องค์กรของเทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยวัฒนธรรมพันธกิจส่งผลกระทบต่อ ประสิทธิผล องค์กรของเทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 ส่วนธรรมาภิบาล ด้าน หลักการบริหารจัดการส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลองค์กรของเทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายประสิทธิผลองค์กรของเทศบาลได้ ร้อยละ 56.80

3. แนวทาง ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ พบว่า ผู้นำการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ต้องตระหนักให้ดีเกี่ยวกับการบริหารองค์กรในเรื่องของความคุ้มค่า มีประสิทธิผล ซึ่งผลของการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของไชยา ยิ้มวิไล สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ และ สุรัชย์ ศิริไกร (2561 : 49-64) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสำเร็จ ในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาผลความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย ดำเนินการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านผู้นำและการนำองค์การ ด้านการควบคุม ติดตาม และตรวจสอบ และด้านทักษะ แรงจูงใจ และทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในทำนองเดียวกับงานวิจัยของเทอดเกียรติ ทองดอนพุ่ม (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหาร 6 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการกำหนดนโยบาย ควรมีการกำหนดนโยบาย ยึดระเบียบ ข้อบังคับ และ

กฎเกณฑ์ต่างๆ ให้อัตนยอมรับของสังคม และเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม กำหนดขอบเขตและเป้าหมายที่ชัดเจน มีการวางแผนกำหนดนโยบายแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการเสนอความคิดเห็น แก้ไขปัญหา เพื่อการพัฒนาแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และมีกระบวนการแต่ละขั้นตอน มีวิธีปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานและต่อเนื่อง สร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล 2. ด้านการส่งเสริมบุคลากร ควรส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยยึดหลักธรรมาภิบาลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ส่งเสริมค่านิยม วัฒนธรรม และผู้บริหารควรปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ส่งเสริมสวัสดิการ สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรในหน่วยงาน ส่งเสริมการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมการทำงานของทุกฝ่าย 3. ด้านการนำไปใช้ ควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานใหม่ เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ นำไปใช้ให้เกิด ประโยชน์คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด 4. ด้านความรู้ความเข้าใจ ควรจัดให้มีการประชุม อบรม สร้างความรู้ความเข้าใจ หลักธรรมาภิบาลให้ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่งเสริมให้บุคลากรตระหนักและเห็นคุณค่า ความสำคัญ และแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล มีการนิเทศติดตามและให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง 5. ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารอย่างจริงจัง มีการบริหารงานให้ยืดหยุ่น ปรับตัวตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป 6. ด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ควรส่งเสริมให้บุคลากรใช้สื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการ ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ มีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน กระจายความรับผิดชอบให้ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินการอย่างทั่วถึง และจัดลำดับความสำคัญของงาน โดยจัดสรรเวลาในการทำงานให้ เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1.1 ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกระดับ และนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการทำงานของทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียม
- 1.2 ผู้บริหารต้องตระหนักเกี่ยวกับการบริหารองค์กรในเรื่องของความคุ้มค่า มีประสิทธิผล เรื่องของงบประมาณ นโยบายในการวางแผนงานต้องให้คุ้มกับการลงทุนในการกำหนดนโยบายแต่ละตัว
- 1.3 ผู้บริหารควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น
- 1.4 ผู้บริหารควรมีการธำรงรักษาบุคลากรในองค์กร โดยการจัดสวัสดิการและให้รางวัลแก่ทำ ความดี ความชอบและมีการมอบหมายงานให้กับบุคลากรให้ตรงตามความรู้ความสามารถ และตำแหน่งงาน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่าง 2 ควรส่งเสริมกำหนดนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลเพื่อเป็นแนวทางสำคัญให้บุคลากรที่เป็นข้าราชการในสำนักงาน ยึดถือในการปฏิบัติงานและการให้บริการแก่ประชาชนที่มาติดต่องานได้รับความสะดวก และส่งเสริมความตระหนักให้ความสำคัญกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้ยึดถือคู่มือ คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ก.พ.ร.) พ.ศ. 2552

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ เพื่อจะได้ทราบว่าปัจจัยใดที่มีผลต่อการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่าง 2

3.1 ควรศึกษาประสิทธิผลในด้านอื่นๆ ของการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่าง 2

3.3 ควรทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่หรือระดับภูมิภาคที่แตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กิตติ์วี เลขะกุล นิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว และศรีญลักษณ์ เทพวารินทร์. (2561). *ธรรมาภิบาลวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของเทศบาลในเขตภาคใต้ของประเทศไทย*. รายงานการวิจัย. คณะรัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ไชยา ยี่มิวิไล, สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ และ สุรัชย์ ศิริไกร. (2561). การพัฒนาความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดลำปาง. *วารสารศรีปทุมปริทัศน์ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 19 (1), 48-63.
- ฐิติมา ต้นประดิษฐ์. (2561). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและนโยบายด้านการจัดการที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว*. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ. วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เทอดเกียรติ ทองดอนพุ่ม. (2559). *แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3*. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และ บุญมี ลี เทพกร ณ สงขลา. (2545). *อุปสรรคด้านกฎหมายและนโยบายการพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อความยากจนของคนไทย*. สถาบันพระปกเกล้า.
- รัฐกรกลีนอบล. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลาง*. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภมร วงษ์ศรีจันทร์. (2559). *การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลตากลี อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีประทุม.
- สุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา. (2547). *การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านฉาง*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบาย สาธารณะ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Best, John W. (1970). *Research in Education*. New Jersey: Prentice-Hill.
- Cronbach, L.J. (1990), *Essential of Psychological testing*. (5 th ed). New York: Haper Collins.